

Dr. Boros Imre
független
Országgyűlési képviselő
1358 Budapest, Széchenyi I. rkp. 19.
Tel.: (1) 441-5178, Fax: (1) 441-5188

Országgyűlési Hivatala

IRÁSBELI KÉRDÉS

Dr. Szili Katalin asszonynak,
az Országgyűlés elnöke
Helyben

Irományszám: K/12193.

Érkezett: 2004 OKT 12.

Tisztelt Elnök Asszony !

A Hárszabály 94. §-ának (1) bekezdése alapján írásbeli kérdést intézek Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úrhoz:

Hol tartanak a II. Nemzeti Fejlesztési Terv előkészületei ?

Tisztelt Miniszterelnök Úr !

Az Ön hivatali elődjéhez, dr. Medgyessy Péter miniszterelnök úrhoz korábban kérdést intéztem, „Milyen tartalommal lesz megtöltve a II. NFT ”címen, amire 2004. június 14-én választ is kaptam. A több részletre kiterjedő kérdéssort az az aggodalom szülte, hogy nem láttam kormány szinten kellő hatékonysággal koordinálnak az európai uniós források felhasználását. A kormányalakítást követő egy évben nem volt a kormányban ennek felelős minisztere, ezt követően közel egy évig volt, aztán a legutóbbi időkig ismét nem volt. Az új kormány megalakulása úgy hozta, hogy két koordináló miniszterről is beszélhetünk. Nyilvánvaló, hogy vélemény, vagy érdeklődés esetén, Önnek kell döntenie Miniszterelnök úr. Ezért is teszem fel Önnek a kérdéseket.

Az európai uniós alapok jelen választási ciklusban való felhasználásáról már kellő tapasztalattal rendelkezünk, hiszen a ciklus több mint fele eltelt. Nagyon sok az aggodalomra okot adó jelenség. 2006. december végéig, a vonatkozó szabályok szerint le lehetne kötni, sőt ami ennél több, fel is lehetne használni az Előcsatlakozási Alapokban korábban pénzügyi megállapodásokban rögzített forrásokat (PHARE, ISPA, SAPARD). A 2004-2006 időszakra a három előcsatlakozási alap, mintegy 700-800 millió eurónyi forrás felhasználását tenné lehetővé 2006. december 31-ig. Tárgy évtől kezdve (május 1-től) megnyíltak a tagországok részére a csatlakozás utáni alapok is (Kohéziós Alap, Strukturális Alapok). Ezen alapok ugyancsak 2006. december végéig mintegy 3 milliárd euró szerződésekkkel történő lekötését tennék lehetővé, aminek nagy része ugyancsak 2006 végéig felhasználható. Elméletben tehát van a kormánynak közel 4 milliárd eurónyi (közel ezer milliárd forint) uniós forrása. Azzal a feltételezéssel élve, hogy 2006 végéig ezt fel is használja, a tárgy évet is beleértve, évente 1 milliárd euró fölött kellene uniós pénzt felhasználnia. Sajnos erre semmi esély nincs. A ciklus

elején ugyanis az előcsatlakozási források felhasználási ütemének növekedése ismét megtorpant, és a tárgy év I. feléig sem tért magához. Ez sajnos rányomja a bélyegét a csatlakozás utáni alapok felhasználási lehetőségeire is, hiszen pl. :

- Nem lehetett az AVOP-hoz hozzáfogni a SAPARD lezárásáig.
- A felhasználatlanul maradt ISPA források pedig szépen átkerültek a Kohéziós Alapokba, azaz, pénzügyileg ezzel el is tűntek.

Semmi kétség afelől, hogy 2004-ben az uniós tagságunk okán, sokkal több pénzt kell befizetni az Unió kaszájába, mint amennyi a tényleges program szerinti pénzfelhasználás lesz. Sovány vigasz, hogy a befizetendő összeget valamelyest csökkentik a 2003-as év alapján történt visszatérítésekkel. Azt sem lehet ellenérvként felhozni, hogy az uniós szabályoknak megfelelően a 2006-ig nekünk járó programpénzek egy kisebb hányadát előlegként átutalták. Ha ugyanis nem használjuk föl a pénzt, az ott hever az előlegszámlán, ami semmivel sem különb annál, mint ha a Bizottság ezt az összeget bármely bankban tartaná. Ez nem számít felhasználásnak.

Kellő tapasztalat halmozódott fel ahhoz, hogy az okokat elemezni lehessen és annak alapján meg lehessen határozni a szükséges lépéseket az uniós források felhasználásának javítására, másrészt tanulva a hibákból, a 2007-2013-as időszakra megvalósítható Nemzeti Fejlesztési Tervet lehessen készíteni.

Kérdéseimet a II. Nemzeti Fejlesztési Terv-vel kapcsolatban teszem fel:

1.) A konvergencia kérdésköre

Az Európai Unió már tagjelöltségünk idején, de tagságunk óta kifejezetten szorgalmazza, hogy a magyar gazdaság mielőbb feleljen meg a konvergencia kritériumoknak, azaz, csökkenjen az infláció az államadósság, valamint a folyó költségvetés éves hiánya és a fizetési mérleg-deficit. Mindezek következtében értelem szerűen a magas kamatszintnek is csökkennie kellene. A konvergencia azt a célt szolgálná, hogy az euró mielőbb bevezethető legyen és ezzel, a magyar versenyképességet jelenleg súlyosan rontó egyes körülmények, szűnnének meg, valamint nem kívánt kockázatoktól (pl. árfolyamkockázat) szabadulhatna meg a gazdaság.

A Polgári Kormány idején jelentős lépések történtek a konvergencia ügyében, csökkent az infláció, a folyó deficit, az államadósság relatív nagysága, javult a fizetési mérleg, csökkentek a kamatok. Jó esély kínálkozott arra, hogy a 2007-2008 táján hazánkba is bevezethető lehessen az euro. A kormányváltás után a magyar gazdaság a konvergálás helyett, a divergálás útjára lépett. A forint sáv csúsztatást (leértékelést), drasztikus mértékű kamatláb emelkedés követte. Eddig nem látott méretűvé és sajnos tartóssá vált a költségvetés folyó hiánya. Nekilódult az infláció és kritikussá vált a fizetési mérleg hiánya is. A nem kívánt folyamat eredményeként az euróhoz való csatlakozásunk elméleti céldátuma hosszú évekkal eltolódott.

Uniós tagként való sikerünket legdöntőbb mértékben az fogja befolyásolni, hogy a divergáló pályáról vissza tudunk-e térni az elhagyott konvergáló pályára. Sajnos az ismertett

Kormányprogram ebben a tekintetben nem tartalmaz számszerű iránymutatást, ezért ezeket ezúton kérdezem meg:

- Százalékban mérve, milyen infláció csökkentő pályát lát kivitelezhetőnek a Kormány a 2005-2006-os években (ciklus végéig) és azt követően a 2007-2013-as időszakra ?

Melyik év jelölhető meg inflációs szempontból az euró csatlakozási céldátumának ?

- Előre láthatólag az államadósság mértéke túllépi-e a GDP 60 %-át 2006-ig, vagy ebben a tekintetben sikerül megvédeni a „Maastrichti „ normát ?
- Melyik évben várható, hogy a folyó költségvetési hiány belül marad a GDP 3 %-án (a Medgyessy Kormány programja nekem akkor is érthetetlen módon egyenesen 2,5 %-os célkitűzést említett. Ezt akkor kritizáltam, mert nem szükséges Pápább-nak lenni a Pápánál, elég lenne 2,95 % is.)
- Kérdés az, hogy mikor érhető el a 2,95 %-os szint ?

2.) Intézményi háttér

Az európai uniós források sikeres lehívásának alapvető feltétele a jól felkészült intézményi rendszer. Az előcsatlakozási időpontokban a PHARE Program - kiváltképp a csatlakozást megelőző három utolsó évben-, az un. intézményfejlesztésre helyezte a legnagyobb hangsúlyt, annak érdekében, hogy sikeresek legyünk a pénzfelhasználás intézményi feltételeinek megteremtésében. Jelentős szerep jutott ebben a felkészülésben az un. ikerkapcsolatoknak. Ezek keretében a „Tizenötök” egy-egy intézménye nyert megbízatást magyar társintézmények felkészítésére. Sajnos az intézményi felkészülés 2002-ben és 2003-ban a szükséges rohammunka helyett, inkább lelassult. Intézményi hiányosságokkal magyarázható többek között, hogy az Agrár-ágazat a mai napig nem jutott az uniós támogatásokhoz, sőt, még hiányzik a nemzeti kiegészítések kifizetése is. Sovány vigasz, hogy néhány tízmilliárd forint bennragadt az Államkasszában és ezzel a folyó hiány mérséklődött. Elementáris kárt okozott az intézményi lebutítás a regionális fejezetekben is. Ahelyett, hogy a 7 régióban előkészített Operatív Programokat képviselte volna a Kormány a tárgyalásokon, könnyedén beleegyezett, hogy Magyarország egy régió és a korábban decentralizált szemléltető programok központi vezérlésűvé váltak. Nem fogadható el az érvelés, amely szerint ez egy brüsszeli diktátum volt. A lengyel tárgyaló delegáció következetesen képviselte pl. azt, hogy a nehezen igénybe vehető vidékfejlesztési pénzeket csoportosítsák át direkt kifizetésekké, amit a Bizottság el is fogadott. Nekünk viszont a 25 %-os direkt kifizetést csak úgy szabadott volna elfogadni, ha Brüsszel szentesíti a 7 Regionális Operatív Programot. A tárgyaló magyar delegáció azonban a se pénz, se posztó elvre helyezkedett, míg a lengyel gazdálkodók zsebébe 2004 tavaszán bekerültek a guruló euró-zloty-k, nálunk, a termelők nem kaptak pénzt és a Strukturális Alapok Programjaiból, ez ideig „O” –hoz közelít az igénybe vétel, tehát „se pénz, se posztó”. A választások után sokat mondó ígéretek hangoztak el a regionalizmus érdekében. 2002 őszén szinte minden kormányzati tényező letette a voksát a régiók intézményi háttérének megerősítésére, még azt sem zárták ki, hogy a regionális szintű önkormányzatiság is létrejön. Különös hangsúlyt kapott a kistérségi intézményi fejlesztés (Kistérségi Fejlesztési Tanács, Munkaszervezetek felállítása stb.). Ezekre az intézményfejlesztésekre is nagy szükség lett volna. Az eredmény azonban nagyon szerény. Eleve kifogásolható, hogy pályázati úton juthatnak intézményhez és forrásokhoz kistérségek és nem normatív módon. Ez magában rejti a szubjektivitás lehetőségét. **A katasztrofális uniós forrás igénybevétel másik oka tehát, az**

intézményi rendszerünk csökevényessége. Ezzel kapcsolatban a következő kérdéseim merülnek fel:

- Befejeződik-e a ciklus végéig a mezőgazdaság uniós támogatásához szükséges intézményi rendszer felállítása, vagy inkább megvárjuk, hogy az ágazat minden al-ágazatában, az elmúlt 50 év legalacsonyabb termelési szintjét érje el, az állat létszámokban pedig előálljon minden idők minimuma (a tejelő és hús-marha, valamint a sertéságazatban ez már sikerült). Ez a sors vár-e a baromfi, a juh és kecske, a ló és a kisállat tenyésztő ágazatokra ?
- Mi lesz az intézményi háttér zavarai miatt ez ideig ki nem fizetett 2004 éves mezőgazdasági támogatásokkal ? Azokat el lehet felejtetni, azokra keresztet lehet vetni? (Föld-alapú támogatás nemzeti önrésze, föl-alapú támogatás uniós hányada, nemzeti agrárkörnyezet-védelmi kifizetések, uniós agrárkörnyezet-védelmi pénzek stb.) Meg kívánja-e várni a Kormányzat a jogosultak per beadványait, vagy kifizeti-e a járandóságokat még 2004-ban.
- Tervezi-e a Kormány, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Tervben létrejön a valóságos regionalizmus, regionkénti Operatív Programokkal, és stabil intézményi rendszerrel. (Tervezni az előző Kormány is tervezte, sőt hirdette is azt, de a valóságban pont az ellenkezőjét tette, mindent centralizált.)
- Tervezi-e a Kormány 2007-től új regionális beosztást, többek között várható-e a Közép-magyarországi régióból Budapest kiválása önálló régióvá ?
- Kívánja-e a Kormány megváltoztatni az Operatív Programok struktúráját ? A jelenlegi struktúrákban ugyanis túl nagy szerepet kaptak a soft projektek, ugyanakkor nem érzékelhető, hogy ezekből a kívánt tudásalapú társadalom irányába történő elmozdulás bekövetkezne. Sok program mögött inkább a kormányzat szociális program-kiegészítő pénzcatornák megnyitásának szándéka húzódik meg. Mindezzel szemben kevés az infrastruktúrát fejlesztő program, ami jótékony hatást vált ki a gazdasági növekedésre. (Való igaz, hogy ezekre a projektekre tetemes felkészítési pénzeket kellett volna áldozni.)
- Milyen közreműködői szervezetek kapnak majd szerepet az Operatív Programok lebonyolításában? Lesz-e szerepük független szakmai szervezeteknek ezek kiválasztásában, vagy politikavezérelt lesz a kiválasztás ?
- Végleg kormányzati szintre kerül-e az únós forrás felhasználás irányítása, vagy marad a szétparcellázottság. A parlamenti választások után ezen a területen nagy volt a következetlenség, egy évig nem volt koordináló miniszter, de a MEH-ben volt 2 államtitkár is, majd egy évig miniszter irányította ezt újabb miniszternélküliség követte. Az új Kormány két minisztert is jelölt a célra. A két miniszter jelölése mindenképpen azt jelenti, hogy az uniós forrásfelhasználás elérte a Kormány ingerküszöbét, noha, a végső koordinálás, vagy a Kormányfőre, vagy egy harmadik miniszterre fog maradni.
- Várható-e stabilitás a hazánkat Brüsszelben képviselő intézményeinkben ? Ez elmúlt két évben ugyanis, nagy volt itt a személyi sürgés-forgás. Korábbi főtárgyaló uniós nagykövetünk rövid időre a kormány tárca nélküli minisztere lett, jó reménnyel arra, hogy Ő lesz majd hazánk főbiztos jelöltje, de nem lett. A tapasztalattal rendelkező új

nagykövet pedig rövid nagyköveti megbízatása után, az új Bizottság megválasztásáig lett főbiztos. Ő hamar betanult és minden fórumon elismerést is szerzett szak és nyelvtudásával egyaránt. Minden komoly tényező azt várta, hogy Őt jelöli a Kormány majd az új Bizottságba magyar főbiztosnak. Ma már tudjuk, hogy ez sem így történt. Ezért a regionális tárcát nem is kaptuk meg. A nagyköveti poszton újabb jelölés történt. Az új nagykövetnek természetesen időre lesz szüksége, hogy részletesen elmerüljön a kiterjedtes apparátus megismerésében és a hatékony munkában. Időközben az ugyancsak nagy jelentőségű energiaügyi főbiztosra tett jelölésünk nagyon komoly kritikákat kapott. A két év személyzeti „VARGA-betűi”, azt eredményezték, hogy brüsszeli intézményeink jelentősen leértékelődtek. *Várható-e javulás, vagy beáll-e végre valamifajta személyzeti stabilitás?*

3.) A költségvetési rendszer átalakítása

A magyar költségvetési rendszer alkalmazkodása az európai uniós tagságunkból adódó követelményekhez rendkívül vontatott. A PHARE Programok működésének első 8 évében szinte egyedi döntések alapján kerültek a tárca-pénzekből ki a társfinanszírozáshoz szükséges összegek. Először az 1999-es költségvetésben sikerült az un. brüsszeli szemléletet megvalósítani, így a PHARE összegek bevételként és kiadásként egyaránt szerepeltek a tárca-költségvetésekben együtt a szükséges társfinanszírozásokkal. 2003-ban a média újabb „előrelépésről” tudósított. Eszerint, a Miniszterelnöki Hivatalban lett volna elkülönítve egy tetemes összeg arra a célra, hogy a felkészült projektekhez érkezési sorrendben biztosítsák a társfinanszírozást. A Belügyi Tárcá pedig arról tudósított, hogy ott is el van különítve egy tekintélyes summa az önkormányzati szektorban lévő projektek hiányos önerejének pótlására. (Ezzel kapcsolatban sajnálattal kell megjegyezni, hogy ennek pont az ellenkezőjét tapasztaltam. A tornyiszentmiklósi PHARE CBC keretében megvalósuló csatornaépítkezésnél, a Belügyminisztérium ahelyett, hogy az érintett önkormányzatok hóna alá nyúlt volna, az egyébként már megállapodásban rögzített társfinanszírozást is az uniós forrás végleges lejárta utáni években kívánta folyósítani és csak hosszú körülményes levelezés után hajlott a korrekcióra, az eredeti magyar állami kötelezettségvállalás teljesítésére.) A tapasztalatok tehát nem túl kedvezőek. 2002-ben, 2003-ban és ez ideig, a tárgy évben is, nagyon csekély összeg fogyott az uniós forrásokból, vélhetően sok esetben hiányzott a társfinanszírozás. A Kohéziós és Strukturális Alapokból pedig még euró centek sem fogytak.

Tekintettel arra, hogy a Strukturális Alapok legfőbb kedvezményezettjei az önkormányzatok, meg és elkerülhetetlen lesz, hogy az önkormányzati költségvetésekbe a konkrét projekt igénybevételekhez kapcsolódó, konkrét társfinanszírozási összegek betervezve legyenek. Legjobb megoldás, hogy ha mind az állami társfinanszírozási rész, mind az önkormányzati rész megjelenik az érintett projektgazda önkormányzat költségvetésében és nem kell ezekhez a projektekhez kötött összegek lehívásához további kormányzati engedély. **Ha ez a rendszer a 2005-ös költségvetésben még nem áll be, ismét búcsút vehetünk az ISPA-ban már leszerződött önkormányzati szennyvíz és hulladékos projektek megvalósulásától, de szánalmas sors jut az önkormányzatok KIOP Programban nyertes pályázatainak is.**

Kérdések:

- Lesznek-e a 2005-ös és az azt követő költségvetésekben uniós társfinanszírozást megerősítő önkormányzati fejlesztési előirányzatok?

- Átmeneti társfinanszírozási problémák feloldására kívánja e az államkassza kezességek beiktatásával elősegíteni (mintegy megelőlegezve) a szükséges társfinanszírozásokat.

Alapvető változásokra lesz szükség a Kohéziós Alap nem önkormányzati kedvezményezettekkel rendelkező projektjei finanszírozásában is (út, vasút fejlesztések, nagy vízügyi beruházások stb.). Ígéretesen alakul az arány, amit a II. Nemzeti Fejlesztési Tervben a Kohéziós források képviselhetnek, ugyanakkor az ilyen „GIGA” projektek társfinanszírozása a folyó költségvetésben valóban problematikus, és nem is oldható meg hosszú lejáratú hitelfelvételek nélkül. A korábbi uniós projektek finanszírozásában már kaptak szerepet hosszú lejáratú hitelfelvételek (KfW, EIB), ezek a hitelforrások szisztematikusan eddig nem épültek be a költségvetés rendszerébe. E források megmozdítása nélkül azonban a Kohéziós projektek megvalósulása komoly nehézségekbe ütközik. Nem kell tapasztalt közigazdásnak lenni ahhoz, hogy egy koncessziós társaság által finanszírozott autópálya építés gazdaságossága és pl. egy EIB által 20-25 évre finanszírozott euró-bázisú hitel gazdaságossága között akár akkordokban is lemérjük a különbséget. Ha az EIB által biztosított türelmi időt is figyelembe vesszük, és a Konvergencia Program is legalább tartani tudja a 2010-es euró bevezetést, akkor az árfolyamkockázattól is jórészt meg lehet szabadulni.

Fentiekkel kapcsolatban kérdezem:

- Létezik-e valami fajta előkészület arra, hogy a Kohéziós Alap felhasználását kedvező kamatozású, hosszú lejáratú, hosszú futamidejű EIB hitelekkel segítsük ?
- Meddig tervezi a Kormány az egyszer már a gazdaságossági kritériumokon megbukott (M5) koncessziós autópálya építést, amit kénytelen kellett az M5-ös továbbépítésénél és az M6-os-nál és egyéb pályaszakaszokon ismét alkalmazni készülni?
- Nem lett volna ésszerű az ebből adódó rendelkezésre állási jutalék terhek helyett kedvező feltételű EIB hitelek kamatait vállalni, és az építést ebből finanszírozni, és a kivitelezőket versenyeztetni ?
- Kalkulálta-e valaki, hogy a koncepciós társaságoknak fizetendő koncessziós díjak, vagy a 3-4 %-os EIB hitelek terhelik-e jobban a következő két évtizedben az államkasszát.

4.) Az adórendszer átalakítása

A politikai rendszerváltás első éveiben Magyarországon széleskörű önkormányzatiság jött létre. Az első években a jogi önállóság mellé viszonylagos pénzügyi önállóság is társult oly módon, hogy az adóbevételek egy része nem a központi költségvetésbe, hanem az önkormányzatok költségvetésébe folyt be. A rendszerváltás első éveinek különböző törvényei, az önkormányzati szektort számottevő vagyonhoz is hozzájuttatták, jórészt a privatizációs folyamat részeként és egyéb módon. Sajnos ez a kedvező tendencia később megfordult. Az önkormányzatok pénzügyi önállósága szűkült, egyre inkább az állami költségvetésre voltak utalva. Pénzügyi hiányaikat pedig a vagyontestek értékesítéséből voltak kénytelenek fedezni. A végső dőfést az önkormányzatoknak a „JÓLÉTI RENDSZERVÁLTÁS” adta. A szektor közalkalmazotti béremelésének terhét a központi költségvetés nem fedezte, pénz helyett újabb

deficiteket osztott. Gyakori az az eset, hogy helyi adókból származó, egyébként fejlesztési rendeltetésű pénzforrásokat is be kell vonni a folyó költségvetések (első sorban bér) finanszírozásába.

Fenti helyzetképből világos, hogy az önkormányzatok fejlesztési finanszírozó képessége akkor is korlátos, ha uniós pénzeket vesznek igénybe, hiszen ezeknél a projekteknél is van kötelező önkormányzati önrész, valamint a projektek megvalósítását előfinanszírozni is kell a vonatkozó szabályok szerint. Az önrészre nincs pénzük, az előfinanszírozást az esetek zömében a bankok viszont nem vállalják, hiszen a legtöbb önkormányzat kimerítette a bankoknál a hitel limitet. Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv keretében is az egyik fő kedvezményezett az önkormányzati szektor. Finanszírozási problémák miatt nagy baj lesz a projektek kivitelezésénél, ha valamilyen módon nem kerül felhasználható forrás az önkormányzatokhoz.

Erre két lehetőség adódhat:

Vagy a központi költségvetés tesz oda minden évben tétélesen célzott forrásokat, vagy az adórendszer változik meg oly módon, hogy források kerüljenek fejlesztési cézzal az önkormányzati szektorhoz.

Fentiek alapján kérdezem:

- Tervezi-e a Kormány, hogy a 2005-ös Adótörvényben bizonyos központi adóelemek terhére bevételeket enged át az önkormányzatok részére ?
- Tervezi-e a Kormány, hogy a központi adótételek terhére átengedésre kerülő forrásokat, ne a települési önkormányzatoknak engedje át, hanem azokból kizárólag fejlesztési és esetleg előfinanszírozási források képződjenek regionális, megyei, esetleg kistérségi szinten?
- Tervezi-e a Kormány, hogy ilyen típusú források konkrét felhasználásáról projekt szinten, az érintett fejlesztési tanácsok (RFT-k, Megyei Területfejlesztési és Kistérségi Tanácsok stb.) döntsenek.

5.) Kohéziós projektek felkészítése

Az Európai Unió és a tagországok együttműködésének leglátványosabb területét, az un. Kohéziós Projektek képviselik. Az elmúlt másfél évtizedben az Unióhoz csatlakozó országokban (Görögország, Portugália, Spanyolország, Írország) járva, az érintettek ezeknek a „GIGA” projekteknek a megvalósítására a legbüszkébbek. A közvélemény előtt ezek úgy ismertek, hogy elkészültük nemzeti erőből nem is lett volna lehetséges. A Kohéziós Projektek azonban szoros bizottsági ellenőrzés alatt állnak. Megvalósításukra egyedi pénzügyi megállapodások készülnek és a projekteket egyedileg is kell elfogadtatni Brüsszellel.

Az ISPA Előcsatlakozási Alap 2000-től, éppen ezt a célt szolgálta, hogy a leendő tagországok beletanuljanak a kohéziós módszerekbe. Ma már tudjuk, hogy ez nem volt egyszerű, a dolgok nem mennek zökkenőmentesen. A 2000-ben elfogadott ISPA Projektek nagyobb hányada esetében, az első kapavágás is még mindig várat magára. Hosszú fáradtságos és költséges az út, tehát a tényleges kivitelezésig. Sajnos nem tapasztaltunk jelentős ráhangolódást azóta sem, hogy ez év május óta a Kohéziós Alap kedvezményezettjei vagyunk, hiszen a 2004-2006 között nekünk előirányzott kohéziós összegekből sem tudtunk még felhasználni. A II. Nemzeti Fejlesztési Terv kohéziós részének sikere tehát egyértelműen a projektek sikeres felkészítésétől fog függni.

Ezért kérdezem:

- Milyen állapotban van az Országos Területrendezési Terv ? Elkészültek-e a megyék Területrendezési Tervei ?
- Az ország települései közül hány esetben hiányzik a Rendezési Terv ? Hány esetben valószínűsíthető, hogy az Országos Területrendezési Terv és a Települések Rendezési Tervei között érdekkonfliktusok keletkeznek, amik a további tervezést hátráltatják ?
- Tervezi-e a Kormány forrásokat arra, hogy a forráshiányos települések el tudják készíteni a Rendezési Terveiket ?
- Ki vannak-e jelölve a közlekedési infrastruktúra azon elemei, amelyeket a Kormány a II. NFT idején rendelkezésre álló kohéziós pénzeszközök igénybevételével óhajt kivitelezni ?
  - Melyik vasútvonalakon kívánunk kohéziós forrásokkal rekonstrukciókat végrehajtani a II. NFT során ?
  - Melyik országos jelentőségű (egy és esetleg két számjegyű) utak fejlesztését érinti majd a kohéziós pénzeszközök felhasználása ?
  - Az ország melyik pontjain terveznek kiépíteni kohéziós források segítségével több közlekedési ágazat csatlakozását megvalósító logisztikai pontokat ?
  - Hány nemzetközi repülőtér kifejlesztését irányozza elő a II. NFT kohéziós politikája ? Ezen nemzetközi repülőterekhez lesznek-e megfelelő közúti és vasúti kapcsolódási pontok tervezve és megépítve ?
- Milyen típusú környezetvédelmi infrastruktúrák fejlesztését irányozza elő a II. Nemzeti Fejlesztési Terv?
  - Befejeződhet-e az egész ország területén az európai uniós szabványoknak megfelelő Kommunális Hulladék DEPO-k építése ?
  - Befejeződhet-e a 2000 lélekszám fölötti településeken a kohéziós politika keretében a szennyvizek begyűjtése, az uniós szabványoknak megfelelő tisztítása ?
  - Terveznek-e a Kohéziós Alap keretében szennyvízkezelés és hulladékkezelés kapcsán keletkezett anyagok EU konform megsemmisítésével (égetés), illetve megújuló energiatermeléssel kapcsolatos projekteket ?
  - Tervezik-e a Tisza vízgyűjtő területén Kohéziós Alap keretében komplex vízgazdálkodási, árvíz-védelmi és hajózási projektek megvalósítását ?
  - Folytatnak-e tárgyalásokat ez ügyben az érintett szomszédos országokkal (Szlovákia, Ukrajna, Románia), tekintettel arra, hogy ezek a projektek csak cross-border jelleggel valósíthatók meg sikeresen. Ilyen értelemben illeszkedniük kell Szlovákia II. Nemzeti Fejlesztési Tervébe, Ukrajna Fejlesztési Terveibe és sikeres román csatlakozás esetén Románia I. Nemzeti Fejlesztési Tervébe.
  - Tekintettel arra, hogy a Kohéziós Projektek egy része közvetlenül kormányzati projekt, vagy olyan cégek érdekkörébe tartozik, amelyek még ma is állami tulajdonban vannak (pl. MÁV), milyen forrásokból tervezi finanszírozni a Kormány a tetemes projektfelkészítő költségeket ?

- Történt-e gondoskodás arról hogy a I. NFT keretében kellő összegben rendelkezésre álljanak uniós technikai segítségnyújtási források (TA) ?
- Milyen összegben van az érintett tárcáknál elkülönítve projekt előkészítésre forrás (Környezetvédelem és Vízügy, GM stb.) ?

6.) Társadalmi részvétel

A II. NFT csak akkor lehet sikeres, ha annak elkészítésében a társadalom minden jelentősebb szegmense aktívan részt vesz. A részvételhez mindenképpen szükséges, hogy az érintettek vélemény nyilvánítás előtt, rendelkezzenek kellő információval a tervezet lehetséges dimenzióját illetően. Különösen kívánatos a különféle szegmensek véleményének ismerete. A Strukturális Alapokon belül, az Európai Szociális Alap (SZA) által finanszírozott témákban, de nem elhanyagolható az önkormányzati, kis -és középvállalkozói szektorok véleménye, elsősorban értelem szerűen az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) által finanszírozható témákban. Az I. NFT összeállításának kapcsán, ezek az információk jórészt hiányoztak, vagy a terv összeállítása után álltak csak rendelkezésre. Ezzel is magyarázható, hogy az egyes Operatív Program tartalma, az Operatív Programokon belüli intézkedések tartalma és volumene az intézkedésekhez tartozó kiírások menet közben is nagyon gyakran változtak, szinte kiismerhetetlenül. Sikerre a II. NFT csak akkor számíthat, ha az összeállítást széles körű és világos konzultáció előzi meg, amivel kapcsolatban a következő kérdéseket teszem fel:

- Rendelkezésre állnak-e az önkormányzati szektorból a szektort érintő projekt elképzelések (környezetvédelemi, közlekedési, szociális stb.) ?
- Ismert-e az egyházak (első sorban történelmi egyházak) Nemzeti Fejlesztési Tervvel kapcsolatos elvárásai, annak függvényében, hogy már ma is jól érzékelhető szereplők, oktatási, nevelési, egészségügyi, ápolási, ellátási területeken, és a fejlesztési források megléte esetén, ezeket tevékenységeket magasabb szintre emelhetnék ?
- Rendelkeznek-e koordinált információval a különböző települések rekonstrukciós elképzeléseit illetően, különös tekintettel a nemzeti örökség tárgyát képező ingatlanokra és emlékhelyekre ?

7.) Az I. Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása

Az I. NFT sikeres végrehajtása nagyban befolyásolja a II. NFT indulási esélyeit. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy lehetőség szerint 2006 végéig az Előcsatlakozási Alapokban felhalmozott uniós források és a Kohéziós Alap, valamint a Strukturális Alapok által rendelkezésre tartott pénzeszközök egyaránt felhasználásra kerüljenek. A felhasználást jelenleg sok körülmény hátráltatja. Az akadályozó körülmények közül jó néhány felszámolása a kormány és a parlamenti többség akaratától függ. Ezzel kapcsolatban a következő kérdéseket teszem fel:

- Hány projektet készítettek el eddig a PHARE Pályázat Előkészítő Alap (PEA) pénzeszközeinek felhasználásával?
- Milyen nagyságban nyílt meg a PEA II ? Hány projekt felkészítésre lesz elegendő ?

- Mikor készült el az első pályázati anyag a PEA II. pénzügyi támogatásával ?
- Hány projekt került benyújtásra, elfogadásra, amit a PEA I., vagy a PEA II. pénzeszközeiből készítettek ?
- Van-e már olyan projekt, ami a PEA I, vagy a PEA II. eszközeiből készítettek fel, és a kivitelezési szerződést is megkötötték, esetleg már a kivitelezés is elkezdődött ?
- Tervezi-e a Kormány az uniós projektekkel kapcsolatos ÁFA mértékek csökkentését annak érdekében, hogy könnyebb legyen a finanszírozás ?
- Mikorra várható, hogy az ISPA Projektek területén az első új Közbeszerzési Törvény szerint pályázatokon nyerteseket hirdetnek és azokkal a szerződéseket meg is kötik ?
- Mikorra várható, hogy a Föld-alapú Támogatások uniós hányada, valamint a nemzeti kiegészítés 2004 évre vonatkozó kötelezettségeit a Kormány a gazdálkodóknak kifizeti?
- Mikorra várható, hogy a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv keretében a Föld-alapú, Agrár-környezetvédelmi Támogatások 2004. éves kötelezettségeit a Kormány a gazdálkodók felé teljesíti.

Budapest, 2004. október 12.

Üdvözlettel:

Dr. Boros Imre